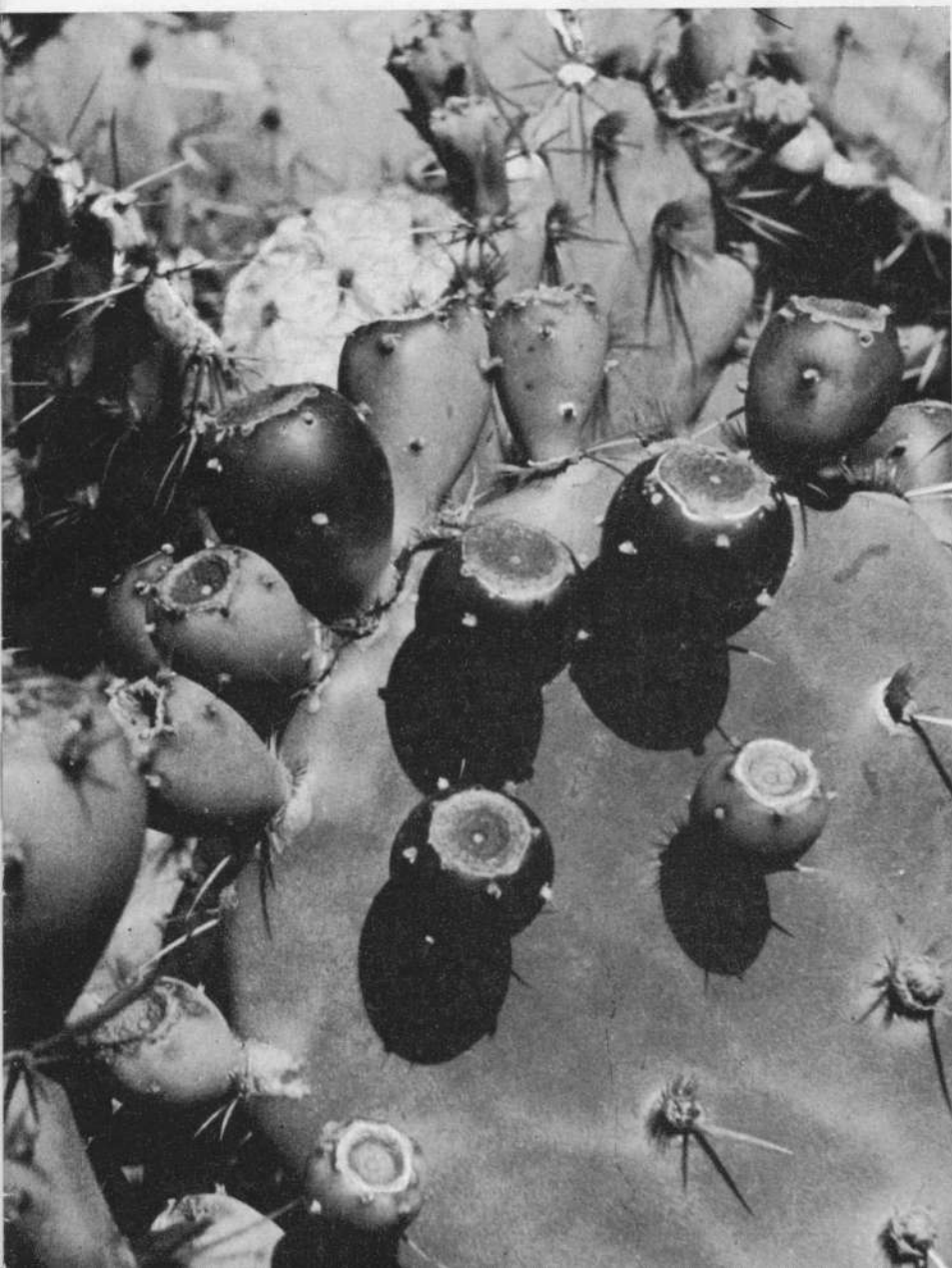

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

47STE JAARGANG
NO. 2

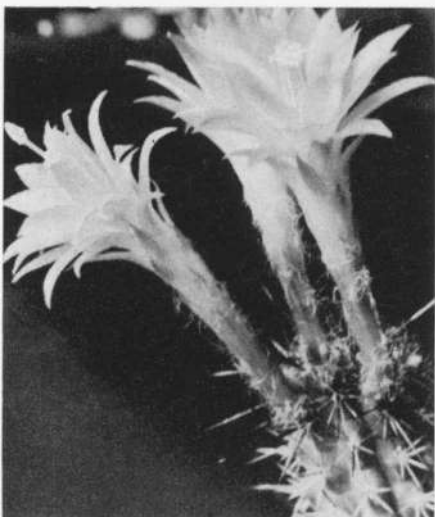
FEBRUARI 1968

Loxanthocereus gracilis (Akers en Buin.) Backbg

Maritimocereus gracilis Akers en Buin

D. J. VAN VLIET

In mijn nog jonge ervaringen met *Cereus*-achtigen behoort die met bovengenoemde soort tot de prettigste. Dit laatste vindt niet alleen zijn oorzaak in de prachtige bloei doch ook in de voorspoedige groei.

Het geslacht *Loxanthocereus* (Lat. = scheefbloemcereus) is door Backeberg in 1937 opgesteld. Zonder in te gaan op de juistheid hiervan kan in ieder geval gezegd worden dat het geslacht een aantal zeer mooie soorten bevat die bovendien mooi en rijk bloeien; speciaal dient vermeld te worden *L. multifloccosus*, die zoals zijn naam verraad op iedere areool een wolvlok bezit die de plant een fascinerend aanzien geeft.

Loxanthocereus-soorten groeien in hoofdzaak aan de kusten van Peru, doch komen ook voor in het Andesgebergte van dat land tot een hoogte van 3300 m. Men ziet in zaadlijsten er zelden zaden van aangeboden; dit verbaast me enigszins, omdat verscheidene soorten zelffertil zijn.

(Zelffertil wil zeggen dat de planten na bestuiving met stuifmeel van dezelfde bloem kiemkrachtig zaad voortbrengen). Hieruit valt op te maken dat deze planten niet sporadisch in de verzamelingen behoren voor te komen. *L. gracilis* is n.l. ook zelffertil.

Toen men mij een stek van deze soort aanbood, heb ik hem gaarne aanvaard, echter de er bij geleverde naam, *L. gracilis*, bleek niet in overeenstemming te zijn met de door Backeberg in deel II "die cactaceae" geplaatste afb. 886. *L. gracilis* heeft hier een fijnere, bruin gekleurde bedoorning en is verder wat slanker wat ook uit zijn naam is af te leiden. *L. splendens* (Lat. = stralend) afb. 888 kwam beter overeen met onze stek. De doorns zijn krachtiger, ronder en regelmatiger, staan, om zo te zeggen, stralend af van het lichaam. De kleur is aan de voet groenachtig geel en aan de punt groenachtig bruin, soms hebben zij geheel deze kleur.

Beide soorten hebben een zelfde bloem (zie foto's). Een nader onderzoek wees uit dat de foto geplaatst bij de beschrijving van *Maritimocereus gracilis* door Akers en Buining in Succ. 1950: 49-52, identiek is aan afb. 888 van Backeberg.

Hierdoor staat vast dat bij afb. 886 van Backeberg *L. splendens* en bij afb. 888 *L. gracilis* behoort te staan. Fel rood oranje van kleur valt zij onmiddellijk op. De lengte er van bedraagt ± 7 cm en wordt veroorzaakt door de lange bloembuis; ze zijn verder *zygomorph* (d.i. tweezijdig symmetrisch) en bloeit rijk mits men ze niet bestuift; wacht hier dus mee tot de laatste bloemen zich

openen. Na de bestuiving ontstaan er roodachtige bessen die op hun beurt weer tot de charme van deze planten bijdragen. De bloemen blijven enige dagen bloeien, indien de temperatuur niet te hoog wordt in de kas.

Van de cultuur kan gezegd worden dat het gemakkelijk op eigen wortel te kweken planten zijn, die in de winter wat koude kunnen verdragen. (Overdrijf dit echter nooit, men moet bedenken dat de planten hier onder kunstmatige omstandigheden worden gekweekt en waarom risico's lopen? Wij moeten de planten niet kweken om ze weer te verliezen, dat heeft geen enkele zin; bovendien verliest men er ook zijn liefhebberij mee). Voedzame aarde en een matige watergift die in de winter, zoals gebruikelijk, achterwege wordt gelaten. Men doet er goed aan de planten wat te steunen, dan blijven ze lange tijd rechtop groeien. *L. gracilis* kan zich in een literblik ontwikkelen tot een forse plant en begint weldra, gelijk *L. splendens*, aan de voet scheuten voort te brengen. Hierom is het ook een echte liefhebbersplant; men kan nog eens een stekje weggeven.

Loxanthocereus gracilis (Akers en Buin.) Backbg foto: van Vliet

Het exemplaar in mijn verzameling bloeide reeds bij een lengte van 15 cm met 9 bloemen (zie hierover Succ. 1950:49); deze plant is echter van een stek opgekweekt en was reeds bloeirijp. Zo'n resultaat verwacht ik echter niet bij zaailingen; die zullen wel iets groter moeten zijn voor zij gaan bloeien; toch mogen wij met recht zeggen, "Probeer het ook eens met een cereus" !

Hoofdbestuursvergadering

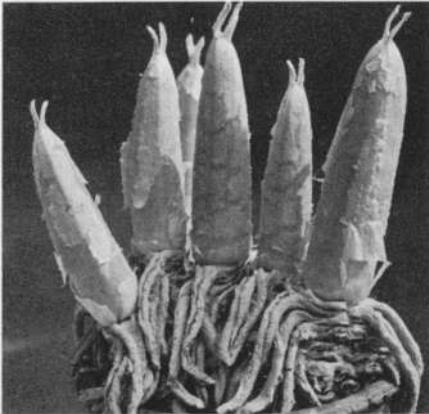
Door bijzondere omstandigheden wordt de Hoofdbestuursvergadering, alsmede de bijeenkomst van de leden der Werkgroep voor Succulentenstudie, oorspronkelijk vastgesteld op 30 maart a.s. één week uitgesteld tot op zaterdag 6 april 1968.

secretaresse Succulenta
Heereweg 19, Lisse.

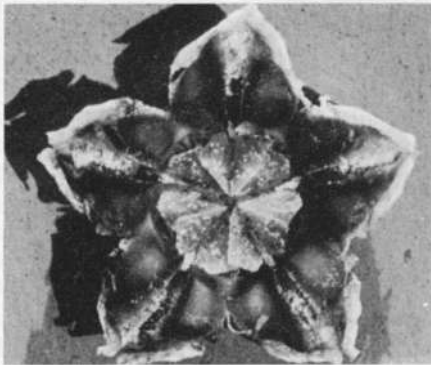
Mitrophyllum

H. W. DE BOER

In het "Zeitschrift für Sukkulentenkunde" 1925/26 wordt op pag. 181 door G. Schwantes een nieuw Mesembrianthemum-geslacht onder de naam **Mitrophyllum** gepubliceerd. De hierin ondergebrachte planten hebben een stam

Mitrophyllum grande 0.45 x foto: de Boer
Zomer-habitus, rustperiode, bladen 2e orde.
Deze foto werd in september 1967 genomen; de kegelvormige bladen 2e orde van de zomer-habitus, waarvan nog slechts schilfers van de opperhuid en de twee „mijterpunten” resterend, staan op 't punt over te gaan in de winter-habitus, waarbij elke kegel zich splitst in twee spreidende bladen van de 1e orde.

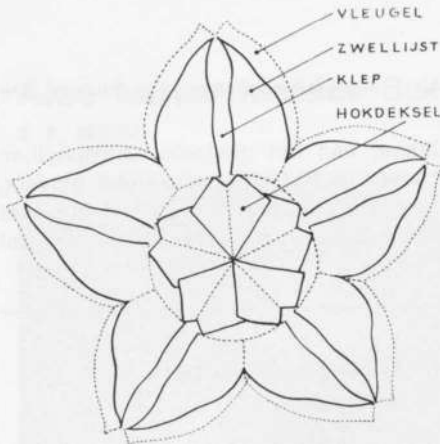
Geopende zaaddoos van **Mitrophyllum mitratum** foto: de Boer.

met langere of zeer korte, soms kogelvormige internodiën en vertonen het verschijnsel van **blad-dimorfie**, d.w.z., zij hebben een winter-habitus (met bladeren van de 1e orde) en een zomer-habitus (met bladeren van de 2e orde); deze bladen van de 1e en de 2e orde zijn zeer verschillend van vorm; de groeiperiode (bladen 1e orde) valt in de winter, de rustperiode (bladen 2e orde) in de zomer.

Wat betreft de structuur van de zaaddoos: de zaadlijsten zijn wandstandig, zonder knobbel; de zwellijsten zijn breed en uiteenwijkend, de vleugels zijn middelmatig van breedte en over de gehele randlengte van de klep aangehecht, de **hokdeksels zijn aanwezig**.

In "Möllers deutsche Gärtnerzeitung" van 1927 wordt op pag. 436 op grond van morfologische verschillen (zeer korte, kogelvormige lichamen, afwisselend met iets langere) van het geslacht **Mitrophyllum** het geslacht **Meyerophytum** afgesplitst en in het "Zeitschrift für Sukkulentenkunde" van 1927/28 wordt door Schwantes op grond van een vermeend verschil in structuur van de zaaddoos het geslacht **Mitrophyllum** nogmaals gedeeld, n.l.: in **Mitrophyllum**: zaaddoos **zonder** hokdeksels en **Conophyllum**: **met** hokdeksels. Schwantes nam n.l. waar, althans meende waar te nemen, dat de zaaddoos van **Mesembrianthemum mitratum** Marloth (daarna als **Mitrophyllum mitratum** (Marloth) Schwant. bekend staande plant) geen

hokdeksels aanwezig waren. Het eigenaardige van deze splitsing is, dat terwijl in de zaaddoos der leden van het oorspronkelijk door hem geschapen geslacht **Mitrophyllum** hokdeksels aanwezig waren, Schwantes voor het nieuw afgesplitste geslacht, zonder hokdeksels, de oorspronkelijke naam **Mitrophyllum** koos en voor de overgebleven planten met hokdeksels een

Schematische voorstelling van de zaaddoos-structuur bij *Mitrophyllum mitratum*.

nieuwe naam, n.l. **Conophyllum** invoerde. Op grond van morphologische verschillen (n.l. geheel anders gevormde bladen 1e en 2e orde) werd het geslacht *Conophyllum* direct verdeeld in twee "ondergeslachten", n.l. in **Eu-conophyllum** en **Monilaria**; deze twee „ondergeslachten" werden in 1929 (die *Gartenwelt*, pag. 69) tot de geslachten **Conophyllum** en **Monilaria** verheven.

Wat ons van het resultaat van deze delingen en afsplitsingen interesseert is dit, dat er op dit ogenblik in de literatuur twee geslachten worden

vermeld n.l. het geslacht **Mitrophyllum** en het geslacht **Conophyllum**, waaromtrent Schwantes zelf mededeelt (zie de "Schlüssel der Gattungen" op pag. 321 van het "Zeitschrift für Sukkulantenkunde" 1927/28), dat de planten van deze twee geslachten een gelijke habitus vertonen, maar zij alleen verschillen in de stuktur van de zaaddoos.

Aangezien nu van het in 1925/26 gecreëerde, oorspronkelijke *Mitrophyllum*-geslacht alle leden hokdeksels in de zaaddoos vertoonden, moesten alle *Mitrophyllum*-soorten met hokdeksels van naam veranderen en in 't vervolg *Conophyllum* worden genoemd. De zaaddoos (eventueel in één enkele zaaddoos?) hem onder de naam *Mitrophyllum mitratum* Marloth toegezonden, geen hokdeksels voorkwamen, was de reden hiervoor.

Het bleef dus bij een nieuw geslacht *Mitrophyllum* met slechts één soort, n.l. *Mitrophyllum mitratum*, hoewel een aantal planten met een *Mitrophyllum*-*Conophyllum* habitus, doch waarvan de structuur van de zaaddoos onbekend was, voorlopig ook nog tot het geslacht *Mitrophyllum* werden gerekend.

Het bleek nu in de loop der jaren, dat elke *Mitrophyllum*-soort, waarvan de zaaddoos-structuur bekend werd, omgedoopt moest worden in een *Conophyllum*-soort, aangezien steeds weer bleek, dat in de onderzochte zaaddoos hokdeksels aanwezig waren.

Maar bovendien, ook de zaaddoos, welke ik onder de naam *Mitrophyllum mitratum* uit Zuid-Afrika van verschillende zijden ontving, bleken steeds hokdeksels te bevatten en zaaddoos zonder hokdeksels afkomstig van planten met een *Mitrophyllum*-*Conophyllum* habitus konden mij op mijn herhaald aandrigen niet worden toegezonden!

Daar alle benoemde, zowel als onbenoemde, in Zuid-Afrika in cultuur zijnde (of in het wild verzamelde) planten met een *Mitrophyllum*-*Conophyllum* habitus hokdeksels in de zaaddoos vertonen en de door Schwantes ingevoerde splitsing van het oorspronkelijke geslacht *Mitrophyllum* (met hokdeksels) in de geslachten *Mitrophyllum* (zonder hokdeksels) en *Conophyllum* (met hokdeksels) op een misverstand berusten, wordt door mij voorgesteld de oorspronkelijke benaming *Mitrophyllum* weer in te voeren voor alle soorten met de bedoelde habitus en de naam *Conophyllum* te doen vervallen.

SUMMARY

As all identified as well as unidentified species with a *Mitrophyllum* habit have a fruit-structure with roofing membranes and the dividing bij G. Schwantes of the original genus *Mitrophyllum* (with roofing membranes) into the genus *Mitrophyllum* (without roofing mem-

branes) and the genus *Conophyllum* (with roofing membranes) is due to a mistake, the name *Mitrophyllum* has to be used.

Uit een en ander volgt nu, dat de splitsing van het geslacht *Mitrophyllum* ongegrond is geweest en dus moet het weer in zijn oorspronkelijke omvang worden hersteld. *Conophyllum* is thans een zg. overbodige naam en dus niet wettig. Alle soorten met bedoelde habitus moeten dus gerekend worden tot *Mitrophyllum Schwantes*.

Een paar minder bekende Sedumsoorten

W. J. M. STERK

Een groot aantal soorten van het geslacht *Sedum* is ook in ons land op niet te natte grond winterhard. Als ze het te goed krijgen gaan ze zich soms zo snel vermeerderen, dat andere planten in de verdrukking kunnen komen,

Sedum pilosum, rechts 3 steriele rozetten, links een bloeiend rozet foto: W. Sterk

zodat we van het goede te veel krijgen. Waarschijnlijk is dit de reden dat veel succulentenliefhebbers deze planten zien als een beter soort onkruid dat ze toch liever niet in hun tuin zetten.

Toch bevat dit geslacht een aantal juweeltjes voor een tuinverzameling. Voor het beplanten van plantebakken op een balkon is een groot aantal *Sedum* soorten zeer geschikt. Als het watergeven eens wordt vergeten, deert het ze niet.

Een paar weinig bekende, kleinblijvende soorten, zijn *Sedum pilosum* en *Sedum sempervivoides*. Ze zijn beide afkomstig uit Klein-Azië. Zoals de naam van de laatste soort aangeeft,

lijken ze op een kleine huislook of meer nog op een *Echeveria*. Evenals bij de meeste huislooksoorten sterven de rosetten na de bloei af.

Helaas maken ze geen uitlopers, zodat ze uitsluitend door zaad vermeerderd kunnen worden. Bij mij bloeien de meeste plantjes in het derde jaar. Het gebeurt ook wel dat ze langer nodig hebben om bloeibaar te worden. Het zijn ook zonder bloemen mooie plantjes, niet groter dan 3-5 cm. Bij *S. pilosum* staan de smalle, dofgroene blaadjes zeer dicht opeen. Bij *S. sempervivoides* zijn de blaadjes breder en hebben ze een mooie grijsgroene kleur met aan de top een rood vlekje. Deze plant bloeit met prachtig felkarmijnrode bloempjes, die op een 10 cm hoog stengeltje in een losse bloeiwijze in groot aantal verschijnen.

Bij *S. pilosum* staan de bloempjes dichter bij elkaar en zijn ze mooi roserood. Door het slechte weer heb ik dit jaar weinig zaad kunnen oogsten. Als er het volgend jaar meer zaad aankomt, zal ik het via het clichéfonds beschikbaar stellen.

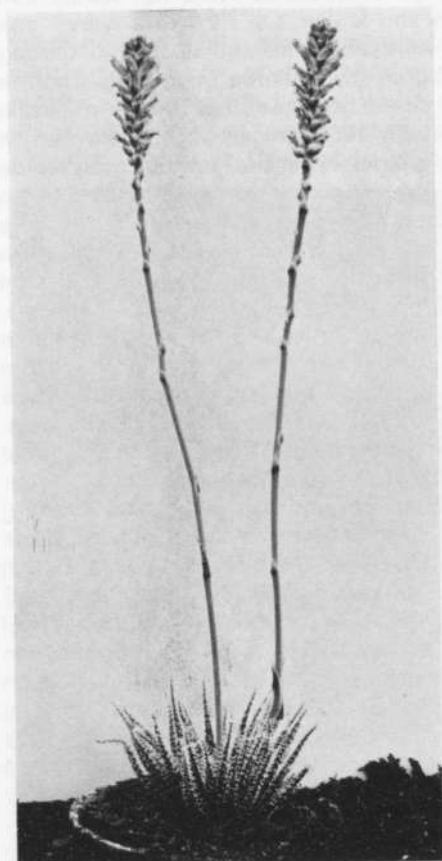
Hoewel de plantjes volkomen winterhard zijn, kunnen ze ook als potplant gekweekt worden. Ze moeten dan in de winter natuurlijk licht en koel staan.

Aloe haworthioides Bak

B. K. BOOM

Aloe haworthioides, zaailingen foto: I.V.T.

Aloe haworthioides in bloei foto: I.V.T.

Deze kleinblijvende Aloe draagt zijn naam met ere: zonder bloemen lijkt hij zoveel op *Haworthia setata*, dat men hem er voor zou verslijten.

De bladen groeien in dichte rozetten van 4-8 cm diameter en zijn smal en lang-driehoekig; ze zijn donkergroen met opvallend witte en vrij dikke wimperharen langs de rand; op de oppervlakte zijn verder nog verscheidene witte puistjes waar te nemen. Wanneer de planten ouder worden verschijnen er nevenrozetten, zodat op de duur gehele polsters worden gevormd. Men kan natuurlijk met deze nevenrozetten weer jonge plantjes kweken.

De bloeistengels verschijnen in het midden van de rozetten; ze kunnen 30 cm hoog worden en ontwikkelen op het einde een vrij dichte tros van witte of lichtroze bloemen; deze zijn tamelijk klein, de lengte bedraagt 6-8 mm en ze staan schuin rechtop. Ze zijn bovendien vrijwel zittend.

Ook van deze soort hebben we zaad kunnen oogsten en we hebben zelfs al een aantal zaailingen. Het zal, naar ik verwacht, niet lang meer duren, dat we zaden kunnen afgeven.

Ook *A. haworthioides* groeit in Madagascar; wij hebben planten regelrecht daarvandaan gekregen en ook door bemiddeling van Prof. Rauh, die ze daar persoonlijk heeft gevonden.

Er zijn enkele variëteiten van bekend, één (var. *aurantiaca* Perrier) met orangerode bloemen en enige andere, die korte tijd geleden beschreven zijn, maar nog niet in collecties zijn aan te treffen.

De cultuur is wat minder eenvoudig dan die van de tot nog toe in dit tijdschrift vermelde soorten; de planten zijn namelijk wat gevoeliger voor te veel water.

Hoe ik Succulenta-lid en kasbezitter werd

De heer H. H. L. Rakers, Wieringstraat 27, Zwaag (N.H.), schrijft ons:

De interesse in succulenten is bij mij al heel oud. Als jongen van 12 jaar „mocht” ik thuis de tuin in orde maken. Er lagen wat oude stenen waarvan ik een stapelmuurtje maakte. Wat kruipend goed er overheengestrooid en klaar was Kees. Toen ontdekte ik echter in de buurt van Zwolle langs de Overijsselse Vecht zanderige plekken waar wel 5 soorten vetplanten op 1 m² groeiden. *Sedum acre*, album, boloniense, reflexum en telephium (purpureum). Wanneer dit in juni bloeide, daarbij nog doorspekt met roze steenanjers, paarse tijm en gele walstro, deed dit beslist niet onder voor het buitenland. Helaas bleek mij afgelopen zomer, dat draglines, aardgasbuizen en kunstmest veel van deze pracht hebben opgeruimd. Dit zijn geen van allen planten, waar men zich op de succulenta-bijeenkomsten druk over maakt, maar gelukkig hebben ze nu in m'n tuin in Zwaag hun vaste plekje, ook *Sedum telephium* met geelgroene bloemen die ik in Zuidduitsland vond. Om nu weer verder te gaan met het verleden: bij een kweker ontdekte ik o.a. *sempervivums* en *orotachys spinosus*. Dat ging ook allemaal in het tuintje. Een stel hagedissen zorgden voor dierlijk leven en zo werd het tuintje een miniatuur landschapje waarnaar je uren kon kijken. Op de markt waren ook altijd cactusjes en vetplanten te koop en daarvan maakte ik op moederdag wel eens een „bakje”. Zag er wel aardig uit maar leefde nooit lang. Toen ik later naar Amsterdam verhuisde, vergat ik de hele boel, het tuintje in Zwolle raakte verwaarloosd en werd omgespit. In 1963 gingen mijn vrouw en ik met vakantie naar Majorca. Daar zag ik allerlei exotische gewassen en laaide de begeerte naar mooie plantjes fel op. Van de diverse meegenomen stekken bleef door (uiteraard) onkunde slechts een klein deel in leven en worden als levende reissouvenirs beschouwd. Het zijn een geelbloeiende struikmesems van het balkon van ons hotel, een *Aeonium* en *Sedum nussbaumerianum* van ergens langs de weg en een vrij onbekende *sedum* van vlak aan zee. Terug in Holland moest dit alles in een eternieten bak. Toen we die kochten viel ons oog op de beide deeltjes van Edgar Lamb. In een dolle bui kochten we beide boekjes, waarin ik avonden heb zitten turen en watertanden. In die boekjes bevond zich (nogal onopvallend) een verwijzing naar Succulenta. Na veel zoeken werd ik gewaar, dat dit een vereniging was, die op diverse plaatsen afdelingen had, zoals in Amsterdam. Ik moest daar en daar maar eens informeren, de heer Jansen was het, geloof ik. Deze liet mij heel gastvrij zijn beide kassen zien, en toen wist ik het meteen. Zo moet het. Op de clubavonden van afdeling Amsterdam stonden altijd „planten op tafel” en ik ging dan ook altijd met planten naar huis. Nu bewoonden we echter 2 kamers in Amstelveen en beide vensterbanken stonden al propvol, terwijl mijn vrouw zich elke ochtend aan de dorens prikte. Toen hebben we van narigheid de hele boel maar op 't balkon gezet waar het steeds regende en tochtte. De planten gingen er zowaar beter uitzien. We hadden een huis gekocht in Zwaag, dat na een jaar klaar zou zijn. Voor die tijd maakten we echter al kennis met de afdeling West-Friesland. Toen we in ons nieuwe huis trokken, duurde het niet lang, of mede geholpen door de afdeling, stond er in de tuin onze kas van 4½ x 2½ meter. De tabletten maakte ik van geperforeerde L-strippen en de planten kwamen te staan op geperforeerd aluminium plaat (leverancier fa. Kabel, Zaandam). Daar dit licht (en overtollig water)

doorlaat, kon ik eronder nog een étage bouwen, waar de aloës en haworthias het prima doen. Het aluminium schijnt ook nog wat licht terug te kaatsen, tenminste de bedooring werd na 1 jaar zwaarder en de beharing dichter. Een bezoeker sprak zelfs bewonderend van een „aardig mecanodoosje”. Ook de burens laten zich niet onbetuigd en komen geregeld met allerlei zieke planten die in de kas dan weer op verhaal komen. De plantjes op de markt hebben intussen allang hun glans verloren, nu in binnen- en buitenland op interessante planten en zaden wordt jacht gemaakt.

H. H. L. Rakers

Pyrrhocactus reconditus Ritter

P. LENSSELINK

Voorjaar 1962 ontvingen wij de nieuwe zaad-catalogus van Winter. Met daarin een hele groep van nieuwe of voor ons onbekende planten. Nu na een 5-tal jaren zijn daar verschillende mooie plantjes uitgegroeid. Aangezien wij helaas geen aanbiedingen meer krijgen van zaden via die bron, zal het voor velen misschien aardig zijn om een klein inzicht te geven van wat er in dat vruchtbare jaar aangeboden werd. Dit is dus **geen** beschrijving van die plant. Wel geeft het een beeld van wat er uit de toen aangeboden zaden gegroeid is.

Mocht er dus hier of daar eens een aanbieding komen van zo'n plant dan weet u ongeveer wat het is. Wel is gebleken dat b.v. bij uitzaai van zaden uit andere bronnen soms geheel andere planten te voorschijn kwamen. Variatiebreedte? 't Opvallende is dat vaak de huidkleur varieert b.v. van

Pyrrhocactus reconditus Ritter, beschrijving in Succulenta 1962

paarsrood tot grijsgroen. Bij goed groeiende planten dus niet de een in rust en de andere in een mestbedding.

Zo werd ook aangeboden FR 204 Chileorebutia (Fric ex.) Ritter, later omgedoopt in *Pyrrhocactus reconditus*. Hierbij dan tevens een foto met bloem. De plant is eerst geënt en het derde jaar weer op eigen wortel gebracht. Het 4de en 5de jaar heeft zij goed gebloeid. Doorsnede van de plant is \pm 6 cm. Hoogte iets minder. Kleur van de epidermis paarsviolet met grijs. Dit voorjaar is het mij gelukt er een tweede (niet verwante) plant bij te vinden die gelijk is zodat de mogelijkheid bestaat dat er zaad gewonnen kan worden.

Jatropha podagrica Hook

FRANS K. A. NOLTEE en H. VAN DONKELAAR

Groeigebieden: Trop. Centraal Amerika: Guatemala, Nicaragua, Costa Rica Panama. Verwilderd in Porto Rico, Guadeloupe en Martinique.

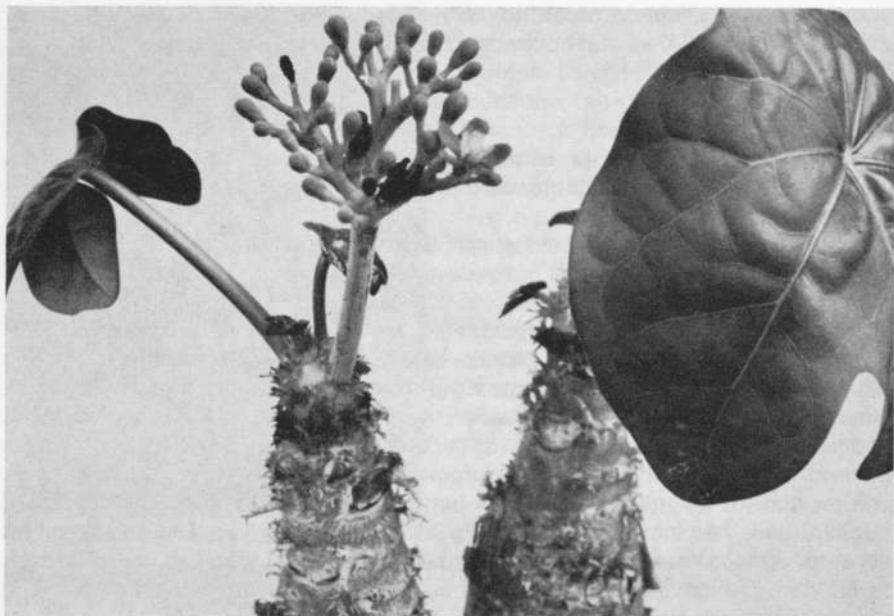
Originele beschrijving in Curtis' Botan. Mag. (1848) t. 4376.

De winter is eigenlijk niet de meest geschikte tijd om deze soort te bespreken, want wanneer u de plant nu ziet, loopt u er waarschijnlijk achteloos aan voorbij, althans wanneer u hem niet kent. Het enige dat we nu van de plant zien is nl. de gezwollen stengelvoet of caudex. Vanwege deze caudex wordt de plant gerekend tot de zgn. „caudiciform succulents”, die op het ogenblik vooral in Engeland zeer populair zijn.

De caudex kan 40-50 cm hoog worden en is aan de basis opgezwollen tot een soort knots. Bovenaan loopt hij dunner uit en is dan dichotoom vertakt. Bij de planten, die in ons bezit zijn, is dit niet het geval, waarschijnlijk doordat ze nog te jong zijn. De stengel heeft een grijsachtig-bruine schors, die in schilfers loslaat, bovenaan is hij meer groen. Op de caudex bevinden zich vele littekens van afgevallen bladeren. Deze grote, halvemaanvormige littekens vallen extra op, doordat aan beide zijden ervan de doornachtige resten van de steunblaadjes (stipulae) zitten. De vrij dunne, groene bladeren zijn 15-18 cm lang en breed; ze verschijnen met weinige tegelijk aan de top van de stengel(s), staan op lange stelen en zijn schildvormig, d.w.z. de bladsteel is in de bladschijf bevestigd. De 3-5 lobben zijn stomp, gaafrandig en min of meer eirond. De bladeren zijn in volwassen toestand lichtelijk berijpt. De jonge blaadjes daarentegen zijn van een glanzend bruin-groen, dat prachtig afsteekt tegen de sombere stengel enerzijds en de schitterend scharlakenrode bloemen anderzijds. Deze vrij kleine, éénslachtige bloemen zijn verenigd in een tamelijk grote bloeiwijze, die op een eindstandige bloemsteel van \pm 15 cm lengte staat. De weinige vrouwelijke bloemen staan steeds op de splitsing van twee takjes met mannelijke bloemen. De kelk is komvormig en vijflobbig, de lobben staan rechtop en zijn zeer stomp. De bloemkroon is diep ingesneden en 5- of 6-delig; de delen zijn eirond en staan uitgespreid. Er zijn 6-8 gele meeldraden; de helmraden staan aan de basis bijeen. Hier bevinden zich 5 klieren die in een ring verenigd zijn. Het vruchtbeginsel is eivormig en heeft soortgelijke klieren. De stijl is kort en draagt verscheidene groene stempels.

Het geslacht *Jatropha* bevat \pm 150 soorten, waarvan er slechts enkele in cultuur voorkomen; hiervan is *J. podagrica* ongetwijfeld de meest bekende.

De inheemse naam voor *J. podagrica* is Guatemalaanse rabarber. De plant is verwant aan de cassave, *Manihot dulcis* var. *aipa*, die in vele delen van

Tropisch Amerika wordt gegeten. Manihot utilissima (*Jatropha manihot*) is eveneens eetbaar en levert het tapiocameel. Deze plant bevat een dodelijk vergif, o.a. gebruikt voor pijlpunten, dat bij verhitting verdwijnt.

Behandeling: *J. podagrica* kan men 't best kweken in blik of een plastic pot, daar ze in een stenen pot moeilijk de winter doorkomen. De planten verlangen 's winters een vrij hoge temperatuur (liefst 15-20° C.). U doet er dan ook verstandig aan de plant in huis te halen, tenzij u een dergelijke temperatuur in de kas hebt. Ook 's zomers kan *J. podagrica* heel goed als kamerplant gekweekt worden.

De grond moet zeer doorlatend zijn maar toch voldoende voedsel bevatten.

De bloeitijd is zeer wisselvallig, maar valt gewoonlijk in de zomer. Daar het zeer moeilijk is grote importplanten verder te kweken kunt u het best kleine planten kopen of zelf zaaien.

Vers zaad kiemt heel goed; de zaailingen moeten zo spoedig mogelijk verspeend worden om smeulen te voorkomen. Vaak kiemt het zaad zeer wisselvallig. Al spoedig na het ontkiemen vormen de plantjes een caudex en een of twee blaadjes. Zowel zaailingen als volwassen planten willen 's winters graag enig water teneinde te voorkomen dat de wortels afsterven.

Wanneer u de plant voldoende warmte geven in de winter is *J. podagrica* een welkome aanvulling van de collectie.

Podagricus betekent: met knobbels aan de voet ook: jichtig.

Arrojadoa penicillata (Gürke) Br. en R.

D. J. VAN VLIET

In 1964 bood Frau Winter zaden aan van deze soorten die door haar broer, de heer Ritter, op een van zijn verzamelreizen waren gevonden in Brazilië en het veldnummer Fr. 1242 kreeg. Het geslacht *Arrojadoa* bestaat uit twee

soorten met ieder een variëteit, t.w. bovengenoemde soort, **A. penicillata** var. **decumbens** (Fr. 1242a), **A. rhodantha** (Fr. 1241) en **A. rhodantha** var. **minensis** (Fr. 1241a).

Arrojadoa behoort tot de wat oudere geslachten en werd in 1920 door Britton en Rose opgesteld, genoemd naar dr. Arrojadoa. De soorten waren echter in 1908 door Gürke beschreven en in het verzamelgeslacht *Cereus* geplaatst, Werdermann tenslotte nam in 1933 beide soorten op in het geslacht *Cephalocereus* Pfeiffer.

Persoonlijk vind ik een afscheiden van deze planten in het geslacht *Arrojadoa* zeer aanvaardbaar gezien de bijzondere eigenschappen ten opzichte van de andere *Cephalocereus* soorten.

Van de planten worden in "die cactaccae" band IV van Backeberg blz. 2551-56 fraaie afbeeldingen gegeven naast de beschrijvingen van de soorten.

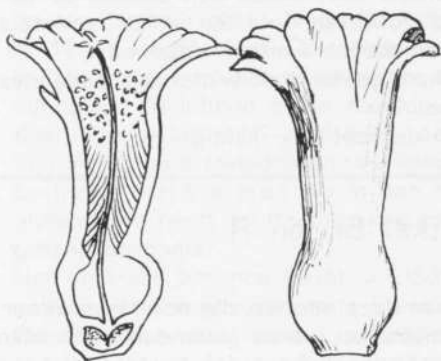
Mijn belangstelling in deze planten werd in het bijzonder gewekt door de bloemen, waardoor ik, zodra er zaden werden aangeboden, alle soorten heb gezaaid. Mijn verwachtingen waren echter niet hoog gesteld, want het is bekend dat de Braziliaanse *Cereus*soorten in het algemeen koude-gevoelig zijn en dus tot de moeilijke soorten behoren. Het zaad echter bewees dat ik ongelijk had, het kiemde voorspoedig in het voorjaar van 1965. Ook in het verdere verloop van de cultuur bewezen de planten niet van moeilijkheden te houden. De zaailingen groeiden voorspoedig en lieten het verspenen zich ook welgevallen. Van alle soorten en hun variëteiten werd er één geënt op **Opuntia dillenii** en deze zijn thans de welvarendste *Arrojadoa*'s van de verzameling.

In het voorjaar van 1967, begin mei, dus na twee jaar groeien, begon van **A. penicillata** (lat. = penseelachtig) de top te zwellen (foto 1); er ontstonden meer doorns en nog meer roodbruine borstelharen.

Daarna werd veel wol gevormd en na al deze voorbereidingen, die meer dan een maand in beslag namen, was het cephalium gereed en vertoonde zich het eerste bloemknopje, in een van die moeilijk te omschrijven cactusbloemkleuren. Ik noem deze kleur lilarood.

In de beschrijving in Backeberg's band IV wordt de kleur "Rötlich" genoemd hetgeen dus roodachtig betekent. De bloemen zijn klein en volkomen kaal, zelfs schubben ontbreken en mocht er toch wol op zitten dan blijkt dat te zijn meegekomen uit het cephalium.

Verder zijn ze zelfsteriel en bloeien 's nachts. Van dit laatste zeggen Britton en Rose en Buxbaum dat het dagbloeiers zijn; zij moeten zich echter hierin vergist hebben. Van 17

bloemen heb ik vastgesteld dat zij alleen tegen de avond en bij voldoende hoge temperatuur ($\pm 28^{\circ}\text{C}$) open gingen. Backeberg tenslotte stelde ook nachtbloei vast; hieruit moge blijken dat hij serieuzer was in zijn waarnemingen dan soms wel eens wordt beweerd. De bloei (foto 2) strekt zich over de gehele zomer, tot in september, uit. Dit kan verband houden met het feit, dat ik ze niet met een soortgenoot heb kunnen bestuiven. Men doet er goed aan de

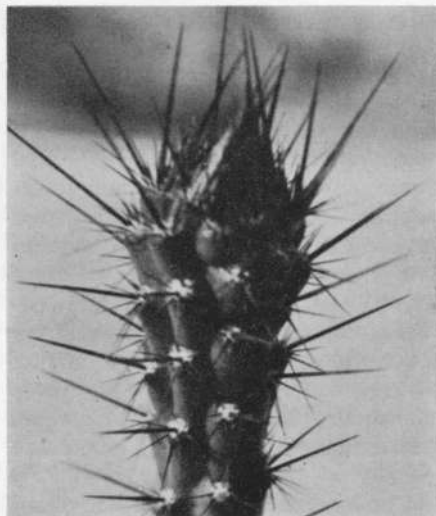

Foto 1

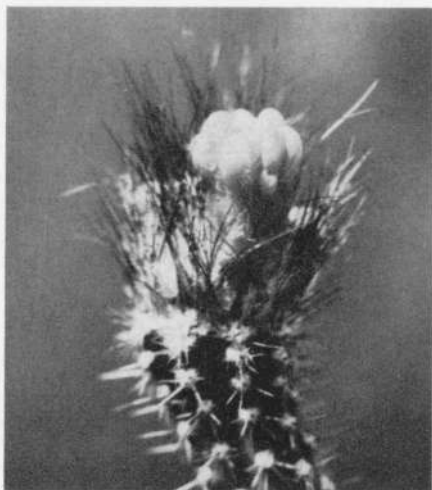

Foto 2

uitgebloeide bloemen, die zwart verkleuren, terstond te verwijderen; hierdoor wordt rot in de kop vermeden.

Van de bloem geef ik een beschrijving die bij Br. & R. en ook bij Backeberg ontbreekt.

Vruchtbeginsel; ovaal, kort en vlezig, binnenin licht lilarood, buitenkant lilarood.

Nectar kamer: rond, groot en vlezig, binnenin lichtlilarood, buitenkant lilarood.

Bloembuis: smal trechter- tot cilindervormig en dikvlezig, binnenin lichtlilarood en tot de kelk met meeldraden bezet, buitenkant volkomen kaal en glad, lilarood.

Bloembladen: weinig in aantal, ± 18 , kort spatelvormig en vlezig, binnenin en buitenkant lilarood.

Stijl: tot boven de bloembladen en wit.

Stempels: ± 5 en wit.

Meeldraden: verspreid in de gehele kelk en wit.

Helmknoppen: licht geel.

Tenslotte nog iets over de planten zelf. Zoals reeds gezegd, bezit ik planten geënt en op eigen wortel. De geënte zijn in omvang en bedooring wat groter en zwaarder maar bloeien reeds na het 2de jaar. Bij de op eigen wortel staande exemplaren is nog niets te bemerken wat betreft het vormen van een cephalium. De zuiltjes hebben bij de eerste bloei een lengte van 35 cm en een omvang van

13 cm. Na de bloei ontstaat een nieuwe scheut in het cephalium die als een soort broek blijft zitten. Het is dan ook deze eigenschap die de plant zo interessant maakt. De ongeënte planten behoeven een humusrijke grond, een warme voet, te verwezenlijken met een dofzwart geschilderd blik en een matige watergift die in de winter geheel achterwege moet blijven om deformeren te voorkomen, waar deze dunne cactussen veel last van ondervinden en hun meestal ten gronde richt. Zij verdragen de volle zon in de kas.

Van de variëteit **A. penicillata** var. **decumbens** is bekend dat hij liggend groeit, zoals zijn variëteitsnaam ook aangeeft. Het type zowel als de variëteit groeien in mijn verzameling beide recht of gebogen waaruit ik veronderstel dat genoemde afwijking door de soort wordt getoond onder bepaalde, in mijn kas niet aanwezig zijnde, invloeden. Wel is de bedooring wat zwaarder bij de variëteit.

Tekeningen en foto's van de schrijver.

Zaaiwedstrijden in de afdeling Eindhoven

Onze afdeling kan zich de laatste jaren over een voortdurende groei verheugen. Het ledental groeide dit jaar tot 37.

De maandelijkse vergaderingen worden meestal gehouden in een door de heer Smulders naast zijn prachtige verzameling ingerichte ruimte. De projector staat dan steeds klaar. We proberen op iedere bijeenkomst zowel voor beginners als voor gevorderde liefhebbers iets te bieden. Ook worden meestal planten meegebracht. Aan een levende plant is altijd meer te zien dan aan de mooiste dia.

In 1966 zijn we na enkele jaren onderbreking, weer begonnen met zaaiwedstrijden. De bedoeling hiervan is in de eerste plaats de beginnende liefhebbers te laten zien en ondervinden dat het kweken van Succulenten uit zaad niet moeilijk is en veel voldoening geeft.

In 1967 hebben 14 leden deelgenomen, die ieder 10 pakjes zaad ontvingen zonder naam. Deze zaden worden grotendeels door enkele leden gratis aan de afdeling afgestaan.

Het resultaat was dat op de bijeenkomst in november 8 leden met het resultaat voor den dag durfden komen. Voor ieder van de inzenders was een prijs beschikbaar.

De winnaar had 133 plantjes uit ongeveer 200 zaden overgehouden. Daar een paar soorten bij alle inzenders slecht opgekomen waren kan dit als een zeer goed resultaat worden beschouwd. Deze plantjes waren opgekweekt op een zolder, met gloeilampen als bodemverwarming.

Er waren ook deelnemers die slechts een twintigtal plantjes konden tonen, maar ook zij zullen van deze wedstrijd geleerd hebben. We hopen dat het volgend jaar weer een groot aantal leden aan de wedstrijd zal deelnemen. Andere afdelingen kan ik aanbevelen het ook eens te proberen.

W. Sterk

Onze lezers schrijven:

De heer H. den Reijer, Kuypersstraat 19, Hardinxveld-Giessendam, schrijft ons:

Nu zo langzamerhand de tijd weer komt, om zaad te bestellen, dacht ik met mijn bevindingen van vorig seizoen andere lezers misschien van dienst te kunnen zijn.

Het was voor mij de 1e maal dat ik zaaide (uiteraard met zaad van het clichéfonds) doch gezien het succes, (80% opgekomen) beslist niet de laatste maal.

U kent wellicht allen de z.g. **Mini-garten**, met bijbehorende plastic potjes, welke U voor $\pm f$ 10,— in practisch elke zaadhandel of bloemisterij kunt kopen.

Om te beginnen (april) heb ik de plastic potjes losgeknipt, omdat ze dan gemakkelijker te hanteren zijn, er aan de zijkanten voorzien van gaatjes voor gelijke vochtverdeling.

De bodem en tussenruimte van de Mini-garten heb ik gevuld met turfstrooisel. Daarna heb ik de potjes gevuld met 50% fijne kiezel, hierop 25% bladaarde en tot slot 25% scherp zand (dus niet gemengd, maar 3 aparte lagen) en ben toen gaan zaaien.

Reeds na 3 dagen kwamen de eerste (Lithops) te voorschijn. Na \pm 14 dagen was ook het overige zaad opgekomen. Gedurende deze 14 dagen is de Mini-garten gesloten geweest.

De 4e week na zaaiing heb ik, nadat ik het turfstrooisel en de grond ververst had, de plantjes met pikeerstokjes verspeend. Tijdens de hele periode heb ik alleen maar het turfstrooisel natgehouden.

Dat deze kweek-methode de plantjes ten goede is gekomen, toonden ze door hun uitzonderlijke groei. Het resultaat was dermate goed, dat ik ze eind augustus heb overgeplant, en bij de rest van mijn verzameling heb gezet.

Boekbespreking

Bij Carl Winter, Universitaetsverlag, te Heidelberg, verscheen van de hand van Prof. Dr. W. Rauh een fraai handboekje onder de titel „Schoene Kakteen und andere Sukkulenten“ in de serie van „Winters naturwissenschaftliche Taschenbuecher“.

Het handige boekje telt 221 bladzijden met 219 grotendeels gekleurde foto's. De prijs bedraagt DM 15.—.

In een kort maar helder betoog behandelt Prof. Rauh de botanische grondslagen van de cactussen en de andere vetplanten. Hier is een voortreffelijk botanicus aan het woord, die bovendien een begenadigd fotograaf is. Alhoewel zijn voorkeur kennelijk uitgaat naar de andere succulente planten, zijn zijn beschouwingen en foto's over de cactussen meer dan de moeite waard. Van zijn vele reizen naar de groeiplaatsen van de cactussen en de vetplanten brengt hij magnifieke foto's, naast de goede korte tekst.

Wij mogen dit boekje zowel aan beginners, als aan meer gevorderden van harte aanbevelen. De prijs is, gezien het prachtige gekleurde fotomateriaal, beslist niet hoog te noemen.

Buining.

NIEUWE LEDEN:

Mej. E. A. Breeuwer, van Leeuwenhoekstraat 184, Enschede.
M. Jamin, Orduynenstr. 78, 's-Hertogenbosch.
G. H. Kraaijenbrink, Bodaanstraat 13, Hardegarijp.
N. P. Mels, p/a de heer van Berkum, Merenstraat 73, Hoorn.
P. Beetsma, Marne Zijlstraat 7, Sneek.
Ir Tj. de Cock Buning, Vlaskamp 90, 's-Gravenhage.
G. J. Boers, van Almondestraat 36, Dordrecht.
J. G. Giphart Jr., Louise de Colignystraat 13, Dordrecht.
M. Biesboer, Wagenmakerstraat 3, Alkmaar.
F. Vermeer, Berkenlaan 17, Bennekom.
F. A. de Ruyter, Elzenhof 35, Geldrop.
D. E. Scheltema, Jasmijnstraat 35, Nijnsel.
Jos Rodenburg, Eendrachtstraat 4, Vlaardingen.
Adrie Olsthoorn, Oostveenseweg 2, Schipluiden.

H. B. Hooghiemstra, Desdemonastraat 163, Hoogvliet.
J. Meijer, Verlengde Winkelhoek 7, Sappemeer.
Mr M. O. Fock, Buzziburglaan 16, Driebergen.
J. Hofman, Harkslederweg 26, Middelbert.
G. Snelderwaard, St. Raphaëlstraat 21, Leidschendam.
M. Groen, Henegouwenlaan 12, Stadskanaal.
Mevr. C. I. Main-Isden, Maarland 36, Rotterdam-24.
G. T. v. d. Veen, Beekstraat 43, Apeldoorn.
W. v. Soest, Fazantstraat 8, Wapenveld Gld.

BUITENLAND:

B. d'Ancona, 980 Allen Lane, Woodmere N.Y., 11589, U.S.A.
Peter Urban, Walddörferstr. 57, 2 Hamburg 70, Duitsland.
J. Kooymans, Bineridge Greenbank 4205, Queensland, Australië.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Tel. 02530—3439.
2e Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.
Penningmeester: H. G. HELLENDORP, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redacteur: W. STERK, Wevestraat 89, Stiphout (post Helmond), Telefoon 04920—3903.
Bibliotheecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterlaan 2, Oostvoorne.
Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta“.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Afd. GOOI EN EEMLAND

Op de bijeenkomst van 7 november j.l. heeft de heer A. F. H. Buining voor onze afdeling een lezing gehouden van zijn reis door Brazilië en Uruquay in woord en beeld.

Er werd ons een grote hoeveelheid planten getoond uit verschillende geslachten, bekende en onbekende soorten.

Het waren niet uitsluitend de cactussen die ons fascineerde. Ook het landschap en verdere flora waren van een grote schoonheid.

Ik geloof dat een ieder 's avonds voldaan naar huis is gegaan, nadat onze voorzitter de heer Buining had bedankt voor zijn boeiend betoog.

Ondergetekende heeft op de december-bijeenkomst van onze afdeling de laatste serie dia's vertoond van succulente planten aan de Côte d'Azur. Er werd weer een greep gedaan in de grote hoeveelheid planten die daar in verschillende verzamelingen te zien zijn.

Als hoogtepunten de enorme grote zuilcactussen die zich in de Jardin Exotique te Monaco bevinden. Misschien wel de grootste exemplaren die er in Europa zijn.

Een ander uitstapje was naar het uitgebreid sortiment planten van de heer Delrue te Menton. Vooral de verwende liefhebber komt hier aan zijn trekken. Alle geslachten lijken hier in de buitenlucht goed te gedijen, *Cephalocereus seniles*, *Melocactussen*, *Neoperteria's*, *Oroya*, prachtige grote cristaten, enfin te veel om te noemen.

Hopelijk heeft ieder van deze opnamen genoten.

Secr. N. G. Hafkamp,
v. Amstellaan 10,
Loenen a. d. Vecht.

NIEUWS VAN HET CLICHÉFONDS

HIER VOLGT EEN OPGAVE VAN DE UITVERKOCHTE ZADEN CACTUSSEN EN VETPLANTEN

3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 20, 21, 22, 23, 24,
27, 28, 31, 32, 33, 35, 38, 40, 48, 50, 51, 52,
65, 66, 67, 73, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 101,
104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 114,
115, 116, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 127,
132, 133, 140, 143, 153, 154, 156, 160, 163,
164, 166, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180,
182, 183, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 198,
199, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208,
209, 210, 211, 212, 215, 217, 218, 219, 221,
225, 227, 228, 229, 233, 234, 238, 250, 251,
252, 253, 254, 255, 259, 260, 261, 262, 263,
264, 265, 266, 269, 274, 275, 281, 285, 289,
292, 293, 294, 295, 296, 298, 301, 304, 305,
308, 310, 312, 313, 314, 316, 318, 320, 321,
322, 328, 331, 332, 333, 334, 336, 338, 340,
341, 343, 346, 350, 354, 357, 360, 362, 364,
367, 369, 370, 371, 372, 373, 375, 378, 379,
383, 386, 397, 398, 401, 402, 403, 404, 408,
419, 420, 421, 432, 438, 443, 447, 448, 449,
450, 457, 473, 474, 475, 476, 477, 479, 481,
482, 483, 484, 485, 487, 489,
602, 610, 612, 613, 616, 617, 624, 625, 628,
630, 632, 643, 658, 660, 661, 667, 669, 671,
672.

D. BOUWMAN

IMPORT · EXPORT

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

VAN KOPPENWEG 4 · NAALDWIJK

Telefoon 01740-5168

Succulenten-kwekerij

H. van Donkelaar

Werkendam Tel. 01835-430

Sortimentslijst verschijnt deze maand
Zaadlijst op aanvraag

CACTUSKWEKERIJ

A. N. BULTHUIS & CO. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8, COTHEN (U.)
TELEFOON 03436-267

Uitgebreid sortiment vetplanten en
cactussen, speciaal *mammillaria's*
Sortimentslijst op aanvraag

WAT BETEKENT DIE NAAM

DOOR L. C. KOOREVAAR

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel
of storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van
Berghem, Heereweg 19, Lisse